Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en den 10 april 1926 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, m. m.; given Stockholms slott den 17 december 1937.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll samt med överlämnande av texten, jämte översättning därav till svenska språket, till en den 10 april 1926 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter jämte tilläggsprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed *dels* äska riksdagens godkännande av nämnda konvention jämte tilläggsprotokoll, *dels ock* jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Konventionen jämte översättning.

flonvention internationale pour l'uni-Ccation de certaines règles concernant les immunités des navires d'État.

ARTICLE 1er.

Les navires de mer appartenant aux Etats ou exploités par eux, les cargaisons leur appartenant, les cargaisons et passagers transportés par les navires d'Etat, de même que les Etats qui sont propriétaires de ces navires, ou qui les exploitent, ou qui sont propriétaires de ces cargaisons, sont soumis, en ce qui concerne les réclamations relatives à l'exploitation de ces navires ou au transport de ces cargaisons, aux mêmes règles de responsabilité et aux mêmes obligations que celles applicables aux navires, cargaisons et armements privés.

ARTICLE 2.

Pour ces responsabilités et obligations, les règles concernant la compétence des tribunaux, les actions en justice et la procédure, sont les mêmes que pour les navires de commerce appartenant à des propriétaires privés et que pour les cargaisons privées et leurs propriétaires.

ARTICLE 3.

§ 1. Les dispositions des deux articles précédents ne sont pas applicables aux navires de guerre, aux yachts d'Etat, navires de surveillance, ba-

Internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter.

ARTIKEL 1.

Fartyg som ägas eller nyttjas av stater, fartygslaster som ägas av stater samt laster och passagerare, som befordras med statsfartyg, så ock de stater som äga eller nyttja fartygen eller som äga lasterna äro, i fråga om fordringar som grunda sig på fartygens begagnande eller lasternas befordran, underkastade samma regler om ansvarighet och samma förpliktelser som gälla för enskilda fartyg, fartygslaster och rederiföretag.

ARTIKEL 2.

Beträffande denna ansvarighet och dessa förpliktelser skola reglerna om domstolarnas behörighet samt om rättegång och utsökningsförfarande vara desamma som för handelsfartyg, tillhöriga enskilda ägare, och för enskilda fartygslaster samt deras ägare.

ARTIKEL 3.

§ 1. Bestämmelserna i de två föregående artiklarna äro icke tillämpliga å krigsfartyg, statsjakter, bevakningsfartyg, lasarettsfartyg, hjälpfartyg,

teaux-hôpitaux, navires auxiliaires, navires de ravitaillement et autres bâtiments appartenant à un Etat ou exploités par lui et affectés exclusivement, au moment de la naissance de la créance, à un service gouvernemental et non commercial, et ces navires ne seront pas l'objet de saisies, d'arrêts ou de détentions par une mesure de justice quelconque ni d'aucune procédure judiciaire «*in rem*».

Toutefois, les intéressés ont le droit de porter leurs réclamations devant les tribunaux compétents de l'Etat, propriétaire du navire ou l'exploitant, sans que cet Etat puisse se prévaloir de son immunité:

1° Pour les actions du chef d'abordage ou d'autres accidents de navigation;

2° Pour les actions du chef d'assistance, de sauvetage et d'avaries communes;

3° Pour les actions du chef de réparation, fournitures ou autres contrats relatifs au navire.

§ 2. Les mêmes règles s'appliquent aux cargaisons appartenant à un Etat et transportées à bord des navires ci-dessus visés.

§ 3. Les cargaisons appartenant à un Etat et transportées à bord des navires de commerce, dans un but gouvernemental et non commercial, ne seront pas l'objet de saisies, arrêts ou détentions par une mesure de justice quelconque, ni d'aucune procédure judiciaire «*in rem*».

Toutefois, les actions du chef d'abordage et d'accident nautique, d'assistance et de sauvetage et d'avaries communes, ainsi que les actions du chef des contrats relatifs à ces cargaisons pourront être poursuivies devant le

förrådstransportfartyg och andra fartyg, som en stat äger eller nyttjar och som vid tiden för fordringens tillkomst brukades uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift; och dessa fartyg må icke göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande på grund av myndighets beslut, ej heller för rättslig åtgärd »*in rem*».

Fordringsägarna äga dock rätt att anhängiggöra talan vid behörig domstol i den stat som äger eller nyttjar fartyget, utan att denna stat kan åberopa sina fri- och rättigheter som stat, vad angår:

1. fordran å ersättning i anledning av sammanstötning eller andra olyckshändelser vid navigeringen;

2. fordran å gottgörelse för assistans och bärgning samt bidrag till gäldande av gemensamt haveri;

3. fordran som grundar sig på reparation, leverans av förnödenheter eller andra avtal som gälla fartyget.

§ 2. Samma bestämmelser äro tillämpliga å laster som tillhöra en stat och fraktas med fartyg som nu nämnts.

§ 3. Laster, som tillhöra en stat och fraktas med handelsfartyg för statsändamål och icke för affärsdrift, må icke göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande på grund av myndighets beslut, ej heller för rättslig åtgärd »*in rem*».

Talan å ersättning i anledning av sammanstötning eller annan olyckshändelse vid navigeringen, fordran å gottgörelse för assistans och bärgning samt bidrag till gäldande av gemensamt haveri ävensom fordran som grundar sig

Tribunal ayant compétence en vertu de l'article 2.

ARTICLE 4.

Les Etats pourront invoquer tous les moyens de défense, de prescription et de limitation de responsabilité dont peuvent se prévaloir les navires privés et leurs propriétaires.

S'il est nécessaire d'adapter ou de modifier les dispositions relatives à ces moyens de défense, de prescription et de limitation en vue de les rendre applicables aux navires de guerre ou aux navires d'Etat rentrant dans les termes de l'article 3, une Convention spéciale sera conclue à cet effet. En attendant, les mesures nécessaires pourront être prises par les lois nationales, en se conformant à l'esprit et aux principes de la présente Convention.

ARTICLE 5.

Si dans le cas de l'article 3 il y a, dans le sentiment du Tribunal saisi, un doute au sujet de la nature gouvernementale et non commerciale du navire ou de la cargaison, l'attestation signée par le représentant diplomatique de l'Etat contractant auquel appartient le navire ou la cargaison, produite à l'intervention de l'Etat devant les Cours et Tribunaux duquel le litige est pendant, vaudra preuve que le navire ou la cargaison rentre dans les termes de l'article 3, mais seulement en vue d'obtenir la mainlevée de saisies, d'arrêts ou de détentions ordonnés par justice.

ARTICLE 6.

Les dispositions de la présente Convention seront appliquées dans chaque

på avtal rörande sådana laster må dock anhängiggöras vid den domstol som är behörig enligt artikel 2.

ARTIKEL 4.

Staterna kunna åberopa samma försvarsmedel samt framställa samma invändningar om preskription och ansvarsbegränsning, som må göras gällande i fråga om enskilda fartyg eller av deras ägare.

Visar det sig nödvändigt att anpassa eller ändra gällande bestämmelser rörande sådana försvarsmedel eller invändningar om preskription och ansvarsbegränsning för att göra dem tillämpliga å krigsfartyg eller statsfartyg som avses i artikel 3, skall särskild konvention avslutas för detta ändamål. I avvaktan härå kunna i de nationella lagarna meddelas erforderliga bestämmelser i överensstämmelse med andan och grundsatserna i denna konvention.

ARTIKEL 5.

Finner domstolen i fall som i artikel 3 sägs anledning till tvekan huruvida fartyget eller lasten är av offentlig och icke kommersiell natur, skall intyg, som undertecknats av den diplomatiske representanten för den fördragsslutande stat vilken fartyget eller lasten tillhör, och som framlagts genom förmedling av den stat vid vars domstol talan är anhängig, gälla såsom bevis att fartyget eller lasten är av beskaffenhet som i artikel 3 sägs, dock endast såvitt fråga är om upphävande av utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande på grund av myndighets beslut.

ARTIKEL 6.

Bestämmelserna i denna konvention skola tillämpas i envar fördrags-

Etat contractant, sous la réserve de ne pas en faire bénéficier les Etats non contractants et leurs ressortissants, ou d'en subordonner l'application à la condition de réciprocité.

D'autre part, rien n'empêche un Etat contractant de régler, par ses propres lois, les droits accordés à ses ressortissants devant ses tribunaux.

slutande stat, dock med rätt att icke låta dem gälla till förmån för icke fördragsslutande stater och deras undersåtar eller att göra tillämpningen beroende av ömsesidighet.

Konventionen skall ej heller utgöra hinder för fördragsslutande stat att genom egna lagar bestämma dess undersåtars rättigheter vid dess egna domstolar.

Article 7.

En temps de guerre, chaque Etat contractant se réserve le droit, par une déclaration notifiée aux autres Etats contractants, de suspendre l'application de la présente Convention, en ce sens qu'en pareil cas, ni les navires lui appartenant ou exploités par lui, ni les cargaisons lui appartenant, ne pourront être l'objet d'aucun arrêt, saisie ou détention par une Cour de Justice étrangère. Mais le créancier aura le droit d'intenter son action devant le Tribunal compétent en vertu des articles 2 et 3.

Artikel 7.

Envar fördragsslutande stat förbehåller sig rätt att i krigstid genom en förklaring riktad till övriga fördragsslutande stater så till vida tillfälligt sätta konventionen ur kraft, att varken fartyg som ägas eller nyttjas av nämnda stat eller laster som ägas av densamma må göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande på grund av beslut av främmande stats domstol. Fordringsägaren skall dock äga befogenhet att anhängiggöra talan vid den domstol som är behörig enligt artiklarna 2 och 3.

Article 8.

Rien dans la présente Convention ne porte atteinte aux droits des Etats contractants de prendre les mesures que peuvent commander les droits et devoirs de la neutralité.

Artikel 8.

Denna konvention gör ej inskränkning i de fördragsslutande staternas rättighet att vidtaga de åtgärder som neutralitetens rättigheter och plikter kunna påkalla.

Article 9.

A l'expiration du délai de deux ans, au plus tard, à compter du jour de la signature de la Convention, le Gouvernement belge entrera en rapport avec les Gouvernements des Hautes Parties contractantes qui se seront déclarées prêtes à la ratifier, à l'effet de faire décider s'il y a lieu de la mettre en vigueur. Les ratifications seront dépo-

Artikel 9.

Senast inom två år från dagen för konventionens undertecknande skall belgiska regeringen sätta sig i förbindelse med regeringarna för de höga fördragsslutande parter vilka förklarat sig beredda att ratificera konventionen, i ändamål att få avgjort huruvida anledning förefinnes att försätta den i gällande kraft. Ratifikations-

sées à Bruxelles, à la date qui sera fixée de commun accord entre les dits Gouvernements. Le premier dépôt de ratifications sera constaté par un procès-verbal signé par les représentants des Etats qui y prendront part et par le Ministre des Affaires Etrangères de Belgique.

Les dépôts ultérieurs se feront au moyen d'une notification écrite, adressée au Gouvernement belge et accompagnée de l'instrument de ratification.

Copie certifiée conforme du procès-verbal relatif au premier dépôt de ratification, des notifications mentionnées à l'alinéa précédent, ainsi que des instruments de ratification qui les accompagnent sera immédiatement, par les soins du Gouvernement belge et par la voie diplomatique, remise aux Etats qui ont signé la présente Convention ou qui y auront adhéré. Dans les cas visés à l'alinéa précédent, le dit Gouvernement fera connaître, en même temps, la date à laquelle il a reçu la notification.

instrumenten skola deponeras i Bryssel å tid varom överenskommelse träffas mellan nämnda regeringar. Då deponering av ratifikationsinstrument första gången sker, skall däröver upprättas ett protokoll, som undertecknas av representanterna för de stater som deltaga däri samt Belgiens minister för utrikes ärendena.

Deponering som därefter äger rum skall ske genom ett till belgiska regeringen riktat skriftligt meddelande, åtföljt av ratifikationsinstrumentet.

Bestyrkt avskrift av det över den första deponeringen av ratifikationsinstrument upprättade protokollet, av de i föregående stycke omförmälda meddelandena samt av dem åtföljande ratifikationsinstrument skall genom belgiska regeringens försorg på diplomatisk väg omedelbart tillställas de stater som undertecknat denna konvention eller anslutit sig därtill. I fall som i föregående stycke avses skall nämnda regering samtidigt tillkännagiva vilken dag den mottagit meddelandet.

Article 10.

Les Etats non signataires pourront adhérer à la présente Convention, qu'ils aient été ou non représentés à la Conférence Internationale de Bruxelles.

L'Etat qui désire adhérer notifie par écrit son intention au Gouvernement belge, en lui transmettant l'acte d'adhésion, qui sera déposé dans les archives du dit Gouvernement.

Le Gouvernement belge transmettra immédiatement à tous les Etats signataires, ou adhérents, copie certifiée conforme de la notification, ainsi que de l'acte d'adhésion, en indiquant la

Artikel 10.

De stater som icke undertecknat denna konvention kunna ansluta sig därtill, oavsett huruvida de varit representerade vid den internationella konferensen i Bryssel eller icke.

Stat som önskar ansluta sig har att skriftligen meddela belgiska regeringen sin avsikt och tillika till densamma översända anslutningshandlingen, vilken skall deponeras i sagda regerings arkiv.

Belgiska regeringen skall omedelbart till alla de stater som undertecknat eller anslutit sig till konventionen översända bestyrkt avskrift av meddelandet och anslutningshandlingen,

date à laquelle il a reçu la notification.

med angivande tillika av dagen då den mottagit meddelandet.

Article 11.

Les Hautes Parties contractantes peuvent, au moment de la signature, du dépôt des ratifications ou lors de leur adhésion, déclarer que l'acceptation qu'elles donnent à la présente Convention, ne s'applique pas, soit à certains, soit à aucun des Dominions autonomes, colonies, possessions, protectorats ou territoires d'outremer, se trouvant sous leur souveraineté ou autorité. En conséquence, elles peuvent ultérieurement adhérer séparément, au nom de l'un ou de l'autre de ces Dominions autonomes, colonies, possessions, protectorats ou territoires d'outremer, ainsi exclus dans leur déclaration originale. Elles peuvent aussi, en se conformant à ces dispositions, dénoncer la présente Convention, séparément, pour l'un ou plusieurs des Dominions autonomes, colonies, possessions, protectorats, ou territoires d'outremer se trouvant sous leur souveraineté ou autorité.

Artikel 11.

De höga fördragsslutande parterna kunna vid undertecknandet, deponeringen av ratifikationsinstrument eller anslutningen till konventionen förklara, att den förbindelse de därigenom ikläda sig icke avser antingen vissa eller ock samtliga autonoma dominier, kolonier, besittningar, protektorat eller transmarina territorier, vilka befinna sig under deras suveränitet eller myndighet. I överensstämmelse härmed kunna de senare ansluta sig särskilt för autonomt dominium, koloni, besittning, protektorat eller transmarint territorium, som sålunda uteslutits i deras ursprungliga förklaring. De kunna ävenledes med iakttagande av här givna bestämmelser uppsäga denna konvention särskilt för autonomt dominium, koloni, besittning, protektorat eller transmarint territorium, som befinner sig under deras suveränitet eller myndighet, eller för flera sådana.

Article 12.

A l'égard des Etats qui auront participé au premier dépôt de ratifications, la présente Convention produira effet un an après la date du procès-verbal de ce dépôt. Quant aux Etats qui la ratifieront ultérieurement, ou qui y adhéreront, ainsi que dans les cas où la mise en vigueur se fera ultérieurement et selon l'article 11, elle produira effet six mois après que les notifications prévues à article 9, alinéa 2, et à l'article 10, alinéa 2, auront été reçues par le Gouvernement belge.

Artikel 12.

För de stater som deltagit i den första deponeringen av ratifikationsinstrument skall denna konvention träda i kraft ett år efter dagen för protokollet över deponeringen. Beträffande stater som ratificera senare eller ansluta sig till konventionen, så ock i fall då anslutning sker senare enligt artikel 11, skall konventionen träda i kraft sex månader efter det meddelande, som omförmäles i artikel 9 andra stycket och artikel 10 andra stycket, kommit belgiska regeringen tillhanda.

ARTICLE 13.

S'il arrivait qu'un des Etats contractants voulût dénoncer la présente Convention, la dénonciation sera notifiée par écrit au Gouvernement belge, qui communiquera immédiatement copie certifiée conforme de la notification à tous les autres Etats, en leur faisant savoir la date à laquelle il l'a reçue.

La dénonciation produira ses effets à l'égard de l'Etat seul qui l'aura notifiée, et un an après que la notification en sera parvenue au Gouvernement belge.

ARTIKEL 13.

För den händelse någon av de fördragsslutande staterna skulle önska uppsäga denna konvention, skall uppsägningen skriftligen meddelas belgiska regeringen, som har att omedelbart delgiva samtliga de övriga staterna bestyrkt avskrift av meddelandet jämte uppgift om dagen då den mottagit detsamma.

Uppsägningen skall äga verkan allenast beträffande den stat som själv verkställt uppsägningen och först sedan ett år förflutit efter det meddelandet därom kommit belgiska regeringen tillhanda.

ARTICLE 14.

Chaque Etat contractant aura la faculté de provoquer la réunion d'une nouvelle conférence, dans le but de rechercher les améliorations qui pourraient y[1] être apportées.

Celui des Etats qui ferait usage de cette faculté aurait à notifier, un an à l'avance, son intention aux autres Etats, par l'intermédiaire du Gouvernement belge, qui se chargerait de convoquer la Conférence.

Fait à Bruxelles, en un seul exemplaire, le 10 avril 1926.

ARTIKEL 14.

Envar fördragsslutande stat skall äga påkalla en ny konferens i ändamål att undersöka de förbättringar som kunna införas i konventionen.[1]

Stat som gör bruk av denna rätt skall ett år dessförinnan meddela de övriga staterna sin avsikt genom belgiska regeringen, vilken åtager sig att sammankalla konferensen.

Som skedde i Bryssel i ett enda exemplar den 10 april 1926.

Protocole

signé à Bruxelles, le 24 mai 1934, additionel à la Convention Internationale pour l'Unification de certaines Règles concernant les Immunités des Navires d'Etat, signée à Bruxelles, le 10 avril 1926.

Les Gouvernements signataires de la Convention Internationale pour

Protokoll

undertecknat i Bryssel den 24 maj 1934, innefattande tillägg till den internationella konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, undertecknad i Bryssel den 10 april 1926.

De regeringar som undertecknat den internationella konventionen rörande

[1] Det i den franska texten förekommande ordet »y» åsyftar uppenbarligen ett i en tidigare text förekommande men sedermera struket ord »convention».

l'Unification de certaines Règles concernant les Immunités des Navires d'Etat, ayant reconnu la nécessité de préciser certaines dispositions de cet Acte, ont nommé les plénipotentiaires soussignés, lesquels, après s'être communiqués leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

I.

Des doutes s'étant élevés quant au point de savoir si, et dans quelle mesure, les mots «exploités par lui» à l'article 3 de la Convention, s'appliquent ou pourraient être interprétés comme s'appliquant aux navires affrêtés par un Etat, soit à temps, soit au voyage, la déclaration ci-dessous est faite en vue de dissiper ces doutes:

«Les navires affrêtés par les Etats, soit à temps, soit au voyage, pourvu qu'ils soient affectés exclusivement à un service gouvernemental et non commercial, ainsi que les cargaisons que ces navires transportent ne peuvent être l'objet de saisies, d'arrêts ou de détentions quelconques, mais cette immunité ne porte aucun préjudice à tous autres droits ou recours pouvant appartenir aux intéressés. Une attestation délivrée par le représentant diplomatique de l'Etat en cause, de la manière prévue à l'article 5 de la Convention, doit valoir également en ce cas preuve de la nature du service auquel le navire est affecté.»

II.

Pour l'exception prévue à l'article 3, paragraphe I, il est entendu que la

fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter hava, sedan de funnit nödigt att närmare angiva innebörden av vissa bestämmelser i berörda konvention, därtill utsett undertecknade befullmäktigade ombud, vilka efter att hava delgivit varandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit som följer:

I.

Enär tvekan uppkommit, huruvida och i vad mån orden »en stat nyttjar» i artikel 3 i konventionen avse eller kunna tolkas såsom avseende fartyg vilka äro befraktade av en stat antingen för tid eller för viss resa, avgives nedanstående förklaring i syfte att undanröja dylik tvekan:

»Fartyg som äro befraktade av en stat antingen för tid eller för viss resa och vilka brukas uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift, så ock laster som dessa fartyg befordra må icke göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande av något slag, men denna frihet länder i övrigt icke till inskränkning i de rättigheter som tillkomma fordringsägarna eller de rättsmedel som de äga anlita. Intyg, som enligt vad i artikel 5 i konventionen sägs avgivits av den diplomatiske representanten för vederbörande stat, skall jämväl i detta fall gälla såsom bevis om det ändamål för vilket fartyget användes.»

II.

Beträffande det undantag som omförmäles i artikel 3 § 1 är överenskom-

propriété du navire acquise à l'Etat ou l'exploitation du navire effectuée par l'Etat au moment des mesures de saisie, d'arrêt ou de détention sont assimilées à la propriété existant ou à l'exploitation pratiquée au moment de la naissance de la créance.

En conséquence, cet article pourra être invoqué par les Etats en faveur des navires leur appartenant, ou exploités par eux, au moment des mesures de saisie, d'arrêt ou de détention, si ils sont affectés à un service exclusivement gouvernemental et non commercial.

III.

Il est entendu que rien dans les dispositions de l'article 5 de la Convention n'empêche les Gouvernements intéressés de comparaître eux-mêmes, en se conformant à la procédure prévue par les lois nationales, devant la juridiction saisie du litige et d'y produire l'attestation prévue audit article.

IV.

La Convention n'affectant en rien les droits et obligations des belligérants et des neutres, l'article 7 ne porte préjudice en aucune manière à la juridiction des cours de prises dûment constituées.

V.

Il est entendu que rien dans les dispositions de l'article 2 de la Convention ne limite et n'affecte en aucune manière l'application de règles nationales de procédure dans les affaires où l'Etat est Partie.

VI.

Lorsque se pose la question de preuves à administrer ou de documents

met, att äganderätt som förvärvats eller nyttjande som utövas av en stat vid tidpunkten för utmätningen, kvarstaden eller kvarhållandet likställes med äganderätt som föreligger eller nyttjande som utövas vid tiden för fordringens tillkomst.

Nämnda artikel kan alltså av staterna åberopas till förmån för fartyg som vid tidpunkten för utmätningen, kvarstaden eller kvarhållandet ägas eller nyttjas av dem, såframt fartygen brukas uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift.

III.

Det är överenskommet, att bestämmelserna i artikel 5 i konventionen icke utgöra hinder för vederbörande regeringar att, i den ordning som stadgas i de nationella lagarna, själva iakttaga inställelse vid den domstol varest tvisten är anhängig och där framlägga i nämnda artikel omförmälda intyg.

IV.

Enär konventionen icke inverkar på krigförande och neutrala makters rättigheter och förpliktelser, länder artikel 7 icke till någon inskränkning i den domsrätt som tillkommer behörigen inrättade prisdomstolar.

V.

Det är överenskommet, att bestämmelserna i artikel 2 i konventionen icke inskränka eller eljest inverka på tillämpligheten av nationella regler angående förfarandet i mål däri staten är part.

VI.

Uppkommer fråga om förebringande av bevis eller företeende av hand-

à produire, si, de l'avis du Gouvernement intéressé, semblables preuves ne peuvent être administrées ou semblables documents produits sans qu'il en résulte un préjudice pour des intérêts nationaux, ledit Gouvernement pourra s'abstenir en invoquant la sauvegarde de ces intérêts nationaux.

En foi de quoi, les soussignés dûment autorisés par leurs Gouvernements, ont signé le présent Protocole additionnel qui sera considéré comme faisant partie intégrante de la Convention du 10 avril 1926 auquel il se rapporte.

Fait à Bruxelles, le 24 mai 1934, en un seul exemplaire, qui restera déposé dans les archives du Gouvernement belge.

lingar och finner vederbörande regering dylika bevis icke kunna förebringas eller dylika handlingar icke kunna företes utan men för de nationella intressena, äger nämnda regering sådant underlåta under åberopande av behovet att skydda dessa nationella intressen.

Till bekräftelse härav hava undertecknade, vederbörligen bemyndigade av sina regeringar, underskrivit detta tilläggsprotokoll, som skall anses utgöra en integrerande del av konventionen den 10 april 1926, till vilken det hänför sig.

Som skedde i Bryssel den 24 maj 1934 i ett enda exemplar, vilket skall förvaras i belgiska regeringens arkiv.

Förslag
till
Lag
med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Ej må i andra fall än här nedan stadgas den omständigheten, att fartyg äges eller nyttjas av främmande stat eller att fartygslast tillhör sådan stat, utgöra hinder för att vid domstol här i riket upptaga talan angående fordran, vilken grundar sig å fartygets begagnande eller lastens befordran, eller för att med avseende å fartyget eller lasten här i riket företaga utmätning, kvarstad eller annan handräckning på grund av fordran som nyss sagts.

2 §.

Ändå att fråga är om fordran som i 1 § sägs, må ej talan mot främmande stat av domstol här i riket upptagas såvitt angår:

1. krigsfartyg eller annat fartyg, som den främmande staten äger eller nyttjar och vid tiden för fordringens tillkomst brukade uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift;

2. den främmande staten tillhörig last, som fraktas med fartyg varom under 1 är sagt;

3. den främmande staten tillhörig last, som för statsändamål och icke för affärsdrift fraktas med handelsfartyg, med mindre fordringen avser bärgarlön eller bidrag till gäldande av gemensamt haveri eller ock grundar sig på avtal som slutits rörande lasten.

3 §.

Ändå att fråga är om fordran som i 1 § sägs, må ej utmätning, kvarstad eller annan handräckning här i riket företagas med avseende å:

1. krigsfartyg eller annat fartyg, som främmande stat äger eller nyttjar eller i dess helhet befraktat för viss resa eller för tid, och som brukas uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift;

2. främmande stat tillhörig last, som fraktas med fartyg varom under 1 är sagt eller ock med handelsfartyg för statsändamål och icke för affärsdrift.

4 §.

Efter överenskommelse med främmande stat må, såframt den främmande staten i krigstid därom gör framställning, Konungen förordna att ej heller i andra fall än i 3 § avses utmätning, kvarstad eller annan handräckning må här i riket företagas med avseende å fartyg, som den främmande staten äger eller nyttjar, samt fartygslast tillhörig denna stat.

5 §.

Konungen äger ock, efter överenskommelse med främmande stat, förordna att, där yrkande framställts om upphävande av utmätning, kvarstad eller annan handräckning med avseende å fartyg eller fartygslast, varom i 3 § förmäles, samt den myndighet hos vilken yrkandet framställts finner anledning till tvekan huruvida fartyget uteslutande brukas eller lasten fraktas för statsändamål och icke för affärsdrift, vitsord skall i sådant avseende tillerkännas intyg av den främmande statens diplomatiske representant här i riket. Sådant intyg må genom utrikesdepartementets förmedling tillställas myndigheten med allmänna posten.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 oktober 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet och tillförordnade chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Westman, förslag till *lag med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.*

Föredraganden anför:

»Enligt folkrätten är i allmänhet en stat ej skyldig att ingå i svaromål inför domstol i annan stat och exekution i främmande stats egendom ej tillåten. I den folkrättsliga doktrinen ha olika meningar framträtt beträffande spörsmålet huruvida en stats rätt till dylik immunitet gäller utan inskränkning eller kan åberopas allenast när fråga är om statlig verksamhet i strängt offentligrättslig mening. Även i de olika ländernas domstolspraxis ha divergerande meningar beträffande denna fråga kommit till uttryck. Utvecklingen lärer dock numera ha gått därhän att det kan anses bäst svara mot den moderna folkrättsliga doktrinens ståndpunkt att statens rätt till immunitet icke erkännes i obegränsad omfattning. Anmärkas må härvid, att enligt ett redan år 1891 av Institut de Droit international antaget konventionsförslag statens rätt till immunitet i förevarande avseende skulle vara inskränkt till åtgärder som innefatta 'actes de souveraineté'. Till denna utveckling har säkerligen medverkat den tendens till utvidgning av staternas affärsdrivande verksamhet, som alltmer gör sig gällande och som varit ägnad att öka betänkligheterna mot en rätt till immunitet för främmande stat såvitt angår privaträttsliga förhållanden.

Frågan om den folkrättsliga immunitetsgrundsatsens räckvidd erhöll särskild aktualitet med hänsyn till statliga handelsfartyg under åren efter världskriget. Den statliga rederirörelse som då i avsevärd omfattning bedrevs av Amerikas förenta stater genom 'Shipping Board' föranledde ej sällan tvister i andra länder angående fraktavtal, bärgarlön, sammanstötning m. m. 'Shipping Board' framställde därvid ofta immunitetsinvändning inför utländsk domstol, och sådan invändning godkändes i vissa länder. Även andra stater ha genom

framställande av immunitetsinvändning avvärjt rättegång eller exekutiva åtgärder i utlandet vid tvist angående statsägda fartyg.

Alldeles särskilda olägenheter ha följt av den inom vissa rättsordningar intagna ståndpunkten, att domstol saknar behörighet att till prövning upptaga talan även mot den egna staten och detta oavsett om grunden för sådan talan utgör ett privaträttsligt anspråk.

I syfte att uppnå en enhetlig reglering av frågan om statsfartygs rättsliga ställning upptog den internationella sjörättsföreningen 'Comité maritime international' problemet till dryftande vid sammanträden åren 1922, 1923 och 1925. Därefter ansågos utsikter finnas för en internationell överenskommelse i ämnet. Vid en konferens i Bryssel i april 1926, vid vilken även Sverige var företrätt, utarbetade ombud för ett stort antal regeringar texten till en *konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter*. Enligt denna konvention, som undertecknades den 10 april 1926, gäller i huvudsak följande.

Principiellt skall en stat i fråga om fordringar, vilka grunda sig på begagnande av fartyg som staten äger eller nyttjar eller på befordran av staten tillhörig fartygslast, vara underkastad samma regler om ansvarighet och samma förpliktelser, som gälla för enskilda fartyg, fartygslaster och rederier (art. 1). Staten skall således icke äga åberopa någon rätt till immunitet, därest i annan stat på grund av sådan fordran talan anhängiggöres inför domstol eller exekutiva åtgärder vidtagas beträffande fartyg eller last.

Denna princip skall ej vara tillämplig å krigsfartyg eller andra fartyg som staten äger eller nyttjar och vid tiden för fordringsanspråkets tillkomst brukade uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift (art. 3 § 1 första stycket). Detsamma gäller beträffande last som tillhör en stat och fraktas å sådant fartyg (art. 3 § 2). Fordringsägare skall dock vara berättigad att anhängiggöra talan vid domstol i den stat som äger eller nyttjar fartyget, såvida fråga är om fordringsanspråk som härleder sig från sammanstötning eller andra olyckshändelser vid navigeringen, assistans och bärgning, skyldighet att bidraga till gäldande av gemensamt haveri, reparation, leverans av förnödenheter eller andra avtal som gälla fartyget (art. 3 § 1 andra stycket). Även beträffande laster, som tillhöra en stat och som för statsändamål och icke för affärsdrift fraktas med handelsfartyg, gäller att de i en annan stat icke skola kunna göras till föremål för exekutiva åtgärder eller för rättslig åtgärd 'in rem'; hinder för anhängiggörande av talan inför domstol i annan stat möter däremot ej, såvitt angår i huvudsak samma slag av fordringsanspråk som, enligt vad nyss nämnts i fråga om krigsfartyg och därmed jämställda fartyg, skulle berättiga till anställande av talan vid domstol i den stat fartyget tillhör (art. 3 § 3).

Konventionens bestämmelser skola tillämpas i envar fördragsslutande stat, dock med rätt att ej låta andra än fördragsslutande stater och deras undersåtar komma i åtnjutande av de förmåner konventionen medgiver eller att i förhållande till annan stat göra tillämpningen beroende av ömsesidighet. Konven-

tionen skall ej heller utgöra hinder för fördragsslutande stat att genom egna lagar bestämma dess undersåtars rättigheter vid dess egna domstolar (art. 6).

Genom konventionen (art. 7) har slutligen rätt förbehållits fördragsslutande stat att i krigstid genom förklaring, riktad till övriga fördragsslutande stater, tillfälligt sätta konventionen så till vida ur kraft, att varken fartyg som ägas eller nyttjas av nämnda stat eller laster som ägas av denna må göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande på grund av beslut av främmande stats domstol. I fordringsägares befogenhet att anhängiggöra talan inför domstol medför dock sådan förklaring ej någon inskränkning.

Sedan från en av de i Brysselkonferensen deltagande staternas sida fråga väckts om vissa förtydliganden beträffande konventionens bestämmelser, upprättades i Bryssel den 24 maj 1934 ett *särskilt protokoll*, avsett att utgöra en integrerande del av konventionen.

Genom protokollet har bland annat fastslagits, att även fartyg som av en stat äro befraktade för tid eller för viss resa, under förutsättning att de brukas uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift, ävensom laster befordrade å sådana fartyg icke skola få göras till föremål för exekutiva åtgärder. Med hänsyn till nu nämnda fartyg och laster innefattar protokollet dock icke någon inskränkning i övrigt beträffande de rättigheter som tillkomma fordringsägarna eller de rättsmedel som de äga anlita (punkt I). Nämnas bör även att, vad angår rätten att njuta befrielse från exekutiva åtgärder, äganderätt som förvärvats eller nyttjande som utövas av en stat vid den tidpunkt, då exekutiva åtgärder komma i fråga, enligt protokollet skall likställas med äganderätt som föreligger eller nyttjande som utövas vid tiden för ett fordringsanspråks tillkomst (punkt II).

Konventionen har undertecknats å följande staters vägnar, nämligen: Belgien, Brasilien, Chile, Danmark, Estland, Frankrike, Italien, Jugoslavien, Mexiko, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyska riket och Ungern. För Brasilien, Mexiko, Rumänien, Spanien, Storbritannien och Sverige skedde undertecknandet ad referendum. Samtliga stater som undertecknat konventionen ha jämväl undertecknat protokollet. Hittills har konventionen jämte protokollet ratificerats av Belgien, Brasilien, Chile, Estland, Italien, Nederländerna, Polen, Rumänien, Tyska riket och Ungern.

Vid en konferens mellan ombud för svenska, danska, finska och norska regeringarna för fortsatt behandling av vissa förslag till internationella överenskommelser på sjörättens område, vilken konferens ägde rum i Oslo den 14—24 januari 1927 och alltså före tilläggsprotokollets undertecknande, upptogs bland annat till behandling frågan om de nordiska staternas ställning till konventionen rörande statsfartygs fri- och rättigheter samt om de lagbestämmelser som erfordras för konventionens ratificering. Vid konferensen utarbetades för de särskilda staterna i allt väsentligt överensstämmande förslag till sådana bestämmelser.

Det *svenska förslaget till lag* i ämnet — till vars innehåll finska regeringens delegerade anslutit sig och som, tillika med de vid konferensen upprättade danska och norska parallelltexterna, torde få bifogas statsrådsprotokollet såsom *bilaga A* — stadgade i 1 §, att talan å fordran mot främmande stat, som anslutit sig till konventionen, icke finge utan samtycke av sådan stat här i riket anhängiggöras vad anginge

1) den främmande statens krigsfartyg eller annat fartyg, som sådan stat ägde eller nyttjade och vid tiden för fordringens tillkomst brukade för annat statsändamål än affärsdrift, eller

2) sådan stat tillhörig fartygslast, som forslades å fartyg varom nyss sagts, samt ej heller angående

3) sådan stat tillhörig fartygslast, som forslades å handelsfartyg för annat statsändamål än affärsdrift, med mindre fordringen avsåge ersättning på grund av sammanstötning eller annan sjöolycka, haveribidrag eller bärgarlön eller ock grundade sig på avtal som slutits rörande lasten.

Enligt förslagets 2 § första stycket skulle kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckningsåtgärd ej få äga rum vad anginge

1) fartyg och last, som avsåges i 1 § under 1) och 2), eller

2) fartygslast, som tillhörde stat varom i 1 § förmäldes och forslades å handelsfartyg för annat statsändamål än affärsdrift, samt ej heller i fråga om

3) annat fartyg, som sådan främmande stat ägde eller nyttjade i sjöfart, samt annan fartygslast tillhörig sådan stat, därest Konungen så förordnat på grund av förklaring som den främmande staten jämlikt art. 7 i konventionen avgivit under krigstid.

Yrkades upphävande av kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckningsåtgärd i fråga om fartyg som den främmande staten ägde eller nyttjade i sjöfart eller i fråga om sådan stat tillhörig fartygslast, skulle enligt 2 § andra stycket genom utrikesdepartementets förmedling framlagt intyg av den främmande statens diplomatiske representant i Sverige utgöra bevis att fartyget eller lasten omfattades av bestämmelserna under 1) och 2) i första stycket.

Över förslaget ha efter *remiss* utlåtanden avgivits av justitiekanslersämbetet, kommerskollegium, lotsstyrelsen, generalpoststyrelsen, generaltullstyrelsen, järnvägsstyrelsen, marinförvaltningen och chefen för marinstaben ävensom av dispaschören i Stockholm. Med dessa utlåtanden ha tillika inkommit yttranden från chefen för kustflottan, stationsbefälhavarna och varvscheferna vid flottans båda stationer, advokatfiskalen vid flottan och chefen för kustartilleriet ävensom från Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening.

Samtliga dessa myndigheter och sammanslutningar synas utgå från den uppfattningen att Sverige bör genom ratificering av konventionen bidraga till sjörättens internationalisering på förevarande område. Jämväl konventionens reglering av ämnet har av dem i det stora hela ansetts tillfredsställande. Emellertid ha vissa anmärkningar framställts dels mot konventionen, dels mot det sätt varpå konventionens bestämmelser upptagits i det vid Oslokonferensen upprättade svenska lagförslaget.

Nämnda förslag har sedermera i åtskilliga avseenden omarbetats inom justitiedepartementet. Denna omarbetning har väsentligen föranletts därav, att det befunnits lämpligt att låta de principer som ligga till grund för konventionen på ett mera otvetydigt sätt komma till uttryck i lagtexten. Vid omarbetningen ha även bestämmelserna i det efter Osloförslagets tillkomst undertecknade tilläggsprotokollet, såvitt dessa bestämmelser äga betydelse för konventionens tillämpning här i riket, inarbetats i förslaget.

Departementschefen.

Vid ett ställningstagande till förevarande lagförslag uppställer sig till en början frågan huruvida de erinringar mot det remitterade förslaget, vilka hänföra sig till innehållet i själva konventionen, kunna anses vara så tungt väganden att Sverige på den grund icke bör biträda konventionens bestämmelser. Framför allt är i detta avseende att beakta vad chefen för marinstaben samt marinförvaltningen anfört mot den i art. 7 i konventionen upptagna bestämmelse, enligt vilken fördragsslutande stat skall äga rätt förbehålla sig att i krigstid genom förklaring, riktad till övriga fördragsslutande stater, tillfälligt sätta konventionen så till vida ur kraft, att varken fartyg som ägas eller nyttjas av den ifrågavarande staten eller laster som ägas av denna må göras till föremål för utmätning, kvarstad eller annat kvarhållande av främmande stats domstol. Chefen för marinstaben har uttalat, att han funne det förhållandet att konventionens art. 7 åsyftade jämväl handelsfartyg vara betänkligt, att det emellertid torde få betraktas som utsiktslöst att åvägabringa ändring i konventionen därutinnan men att vid en eventuell svensk ratificering av konventionen dock syntes kunna anföras behövligt förbehåll mot artikelns innehåll. Marinförvaltningen har anslutit sig till vad chefen för marinstaben anfört.

Ehuru de sålunda framförda betänkligheterna icke torde kunna frånkännas berättigande, synes likväl åt dem icke böra tillmätas sådan betydelse att Sverige på grund därav skulle underlåta att ratificera konventionen. För att, såsom ifrågasatts, Sverige i sammanhang med konventionens ratificering skulle kunna göra förbehåll mot artikelns innehåll kräves samtycke av samtliga övriga fördragsslutande stater. Möjlighet att utverka sådant samtycke lärer emellertid vara utesluten.

Beträffande lagförslagets allmänna grunder torde följande böra framhållas.

Det vid konferensen i Oslo utarbetade förslaget bygger på den uppfattningen att för de nordiska staternas del någon lagstiftning icke är erforderlig med anledning av den i konventionen intagna ståndpunkten att talan, oavsett det ändamål för vilket fartyg eller last användes, alltid skall kunna upptagas till prövning av domstol i den stat som äger eller nyttjar fartyget. Förslaget synes vidare utgå från åsikten att det står i överensstämmelse med gällande rätt att talan mot främmande stat kan upptagas vid svensk domstol och att exekutiva åtgärder kunna här vidtagas beträffande främmande statsfartyg, i följd varav endast de undantag från nämnda regel behövde angivas i lagen, vilka på grund av konventionens bestämmelser böra gälla med hänsyn till fördragsslutande stater.

Vad förstnämnda spörsmål angår är jag beredd att ansluta mig till den uppfattning, på vilken lagförslaget bygger. Att svensk domstol är behörig att till prövning upptaga talan mot svenska staten är ställt utom tvivel, och någon inskränkning i behörigheten med hänsyn till sådana fall som avses i konventionen föreligger uppenbarligen ej.

Sannolikt skulle även, åtminstone i den utsträckning konventionen förutsätter, svensk domstol anse sig äga till prövning upptaga talan mot främmande stat ävensom exekutiva åtgärder kunna här i landet utverkas beträffande främmande statsfartyg. Oavsett huru därmed må förhålla sig, torde emellertid nu nämnda grundsats böra direkt uttalas i lagtexten. Mot det vid konferensen i Oslo utarbetade förslaget lärer för övrigt den anmärkningen kunna framställas, att det lätteligen kan giva anledning till uppfattningen att, så snart fråga vore om fartyg som ägdes eller nyttjades av icke fördragsslutande stat, någon inskränkning i berörda regel icke skulle gälla, även om fartyget brukades uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift. Bland annat med hänsyn härtill torde, i motsats till vad sålunda föreslagits, lagen till väsentlig del böra förlänas tillämplighet även i förhållande till icke fördragsslutande stater och allenast de bestämmelser i konventionen, som innefatta skyldighet att medgiva längre gående förmåner än dem till vilka folkrätten förpliktar, givas tillämplighet å endast konventionsstater. Det bör för övrigt uppmärksammas att konventionens art. 6 synes principiellt utgå från att konventionen skall tillämpas även i förhållande till icke fördragsslutande stater. Framhållas må ock, att chefen för marinstaben i sitt yttrande över det remitterade lagförslaget funnit frågan om det reciprocitetsförhållande som uppkomme, därest vissa större stater ställde sig utanför konventionen, böra upptagas till förnyat övervägande innan konventionen ratificerades. Grunden för denna erinran lärer förfalla, om lagen kommer att reglera förhållandet även till icke fördragsslutande stater.

Till belysande av detaljbestämmelserna i lagförslaget torde följande få anföras.

1 §.

I denna paragraf har av skäl som förut utvecklats en positiv regel givits såväl beträffande domstols behörighet, såvitt angår tvist om fordran på grund av begagnande av fartyg som främmande stat äger eller nyttjar eller befordran av last som tillhör främmande stat, som ock beträffande möjligheten att i avseende å sådant fartyg eller sådan last här i riket företaga exekutiva åtgärder. Däremot har det ansetts ligga i sakens natur och följaktligen icke behöva, på sätt skett i konventionen, uttryckligen stadgas att i fråga om de slag av fartyg och fartygslaster, beträffande vilka talan kan föras vid domstol här i riket, samma regler om ansvarighet och samma förpliktelser skola gälla som för enskilda fartyg, fartygslaster och rederiföretag.

Erinras må i detta sammanhang om de internationella konventionerna angående godsbefordring å järnväg samt angående befordring å järnväg av resande och resgods jämte den i anledning av Sveriges anslutning till dylika konventioner utfärdade lagen den 22 december 1927. Genom dessa konventioner

medgives beträffande handelsfartyg en vidsträcktare rätt till immunitet än 1926 års konvention förutsätter. På vad sålunda stadgats böra tydligen de nu ifrågasatta bestämmelserna icke inverka. Någon uttrycklig föreskrift härom torde dock ej erfordras, då järnvägsbefordringskonventionerna äga giltighet oavsett om fartygen ägas av stater eller av enskilda.

2 §.

Denna paragraf motsvarar 1 § i det vid Oslokonferensen utarbetade förslaget. Av konventionens bestämmelser, såvitt därigenom stadgas undantag från regeln om domstols behörighet att upptaga talan, återgivas:

under 1 bestämmelsen i art. 3 § 1 första stycket;

under 2 bestämmelsen i art. 3 § 2; samt

under 3 bestämmelsen i art. 3 § 3.

Enligt Osloförslaget hade från regeln, att domstol icke är behörig i de fall som avses i paragrafen, undantag gjorts för den händelse den främmande staten gåve sitt samtycke till talans anställande. Detta undantag, som saknar motsvarighet i konventionen, har ej upptagits i det omarbetade förslaget. Det torde få anses uteslutet att den främmande staten i nu avsedda fall skulle frivilligt avstå från sin immunitetsrätt. Skulle den överhuvud medgiva att sådana mål hänskötes till avgörande annorstädes än inför dess egna domstolar, lärer endast ett skiljedomsförfarande kunna tänkas komma i fråga.

Med avseende å bestämmelsen under 3 bör anmärkas, att talan om ersättning för sammanstötning eller annan sjöolycka enligt svensk rätt ej kan föras mot lastägaren. Ehuru i konventionen omnämnts även möjligheten av sådan talan, lärer alltså i den svenska lagen icke behöva meddelas någon bestämmelse i detta avseende.

3 §.

Denna paragraf motsvarar 2 § i det vid Oslokonferensen utarbetade förslaget. Av konventionens bestämmelser, såvitt de innefatta förbud mot exekutiva åtgärder, återgivas:

under 1 bestämmelserna i art. 3 § 1 första stycket och tilläggsprotokollet punkterna I och II; samt

under 2 bestämmelserna i art. 3 §§ 2 och 3, jämförda med nämnda punkter i tilläggsprotokollet.

4 och 5 §§.

I dessa paragrafer upptagas de av konventionens bestämmelser, vilka böra göras tillämpliga uteslutande i förhållande till konventionsstater.

Sålunda återfinnes i 4 § den förut berörda bestämmelsen i konventionens art. 7 och i 5 § en i art. 5 upptagen föreskrift av processuell natur.

Då tiden för konventionens ikraftträdande för Sveriges del är beroende på vilken dag deponering av ratifikationsinstrumentet kommer att ske, har tiden för den föreslagna lagens ikraftträdande ansetts böra bestämmas av Konungen.

Utöver vad nu nämnts ha vissa jämkningar av redaktionell natur vidtagits i lagförslaget. Särskilt må i detta hänseende framhållas att, på grund av att den föreslagna lagen avser jämväl icke fördragsslutande stater, en ändring av rubriken blivit erforderlig samt att, för vinnande av större tydlighet och även en närmare överensstämmelse med de danska och norska förslagen, uttryckligen angivits att bland åsyftade exekutiva åtgärder jämväl utmätning ingår.

I syfte att vinna enhetlighet i fråga om lagtexternas avfattning har skriftväxling ägt rum med de danska, finska och norska sakkunniga som ha i uppdrag att utarbeta förslag till lagbestämmelser i detta ämne.»

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över det omarbetade lagförslaget, vilket jämte texten till konventionen och tilläggsprotokollet samt översättning därav är såsom bilaga[1] fogat vid statsrådsprotokollet, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av detta protokoll.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.

---

[1] Av denna bilaga har här uteslutits texten till konventionen och tilläggsprotokollet ävensom översättningen därav, i vilka delar bilagan är lika lydande med den vid propositionen fogade konventionen jämte översättning.

Förslag
till
Lag
med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Talan angående fordran, vilken grundar sig å begagnande av fartyg som äges eller nyttjas av främmande stat eller å befordran av fartygslast som tillhör sådan stat, må, där ej annat följer av vad i 2 § stadgas, av domstol här i riket upptagas utan hinder därav att talan riktar sig mot den främmande staten.

Ej heller må i andra fall än i 3 och 4 §§ stadgas den omständigheten, att fartyg äges eller nyttjas av främmande stat eller att fartygslast tillhör sådan stat, utgöra hinder för utmätning, kvarstad eller annan handräckning här i riket med avseende å fartyget eller lasten på grund av fordran som nyss sagts.

2 §.

Ändå att fråga är om fordran som i 1 § sägs, må ej talan mot främmande stat av domstol här i riket upptagas såvitt angår:

1. krigsfartyg eller annat fartyg, som den främmande staten äger eller nyttjar och vid tiden för fordringens tillkomst brukade uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift;

2. den främmande staten tillhörig last, som fraktas med fartyg varom under 1 är sagt;

3. den främmande staten tillhörig last, som för statsändamål och icke för affärsdrift fraktas med handelsfartyg, med mindre fordringen avser bärgarlön eller bidrag till gäldande av gemensamt haveri eller ock grundar sig på avtal som slutits rörande lasten.

3 §.

Ändå att fråga är om fordran som i 1 § sägs, må ej utmätning, kvarstad eller annan handräckning här i riket företagas med avseende å:

1. krigsfartyg eller annat fartyg, som främmande stat äger eller nyttjar eller i dess helhet befraktat för viss resa eller för tid, och som brukas uteslutande för statsändamål och icke för affärsdrift;

2. främmande stat tillhörig last, som fraktas med fartyg varom under 1 är sagt eller ock med handelsfartyg för statsändamål och icke för affärsdrift.

4 §.

Efter överenskommelse med främmande stat må, såframt den främmande staten i krigstid därom gör framställning, Konungen förordna att ej heller i andra fall än i 3 § avses utmätning, kvarstad eller annan handräckning må här i riket företagas med avseende å fartyg, som den främmande staten äger eller nyttjar, samt fartygslast tillhörig denna stat.

5 §.

Konungen äger ock, efter överenskommelse med främmande stat, förordna att, där yrkande framställts om upphävande av utmätning, kvarstad eller annan handräckning med avseende å fartyg eller fartygslast, varom i 3 § förmäles, samt den myndighet hos vilken yrkandet framställts finner anledning till tvekan huruvida fartyget uteslutande brukas eller lasten fraktas för statsändamål och icke för affärsdrift, vitsord skall i sådant avseende tillerkännas intyg av den främmande statens diplomatiske representant här i riket. Sådant intyg må genom utrikesdepartementets förmedling tillställas myndigheten med allmänna posten.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Bilaga A.

Svenskt Förslag

till lag i anledning av Sveriges tillträde till den internationella konventionen den 10 april 1926 rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter.[1]

Sedan för Sveriges del tillträde skett till den i Bryssel den 10 april 1926 avslutade konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, förordnas som följer.

1 §.

Talan å fordran mot främmande stat, som anslutit sig till den internationella konventionen den 10 april 1926 rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, må icke utan samtycke av sådan stat här i riket anhängiggöras vad angår:

1. den främmande statens krigsfartyg eller annat fartyg, som sådan stat äger eller nyttjar och vid tiden för fordringens tillkomst brukar för annat statsändamål än affärsdrift;

2. sådan stat tillhörig fartygslast, som forslas å fartyg, varom nyss är sagt;

3. sådan stat tillhörig fartygslast, som forslas å handelsfartyg för annat statsändamål än affärsdrift, med mindre fordringen avser ersättning på grund av sammanstötning eller annan sjöolycka, haveribidrag eller bärgarlön eller ock grundar sig på avtal, som slutits rörande lasten.

2 §.

Kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckningsåtgärd må ej äga rum vad angår:

[1] Den finska regeringens delegerade har förklarat sig ansluta sig till innehållet i det upprättade förslaget till svensk lagtext.

Dansk Udkast

till Lov om Gennemførelse af den internationale Overenskomst af 10. April 1926 om Immunitet for Statsskibe.

§ 1.

Søgsmaal mod en fremmed Stat, som har sluttet sig til den internationale Overenskomst af 10. April 1926 om Immunitet for Statsskibe, kan ikke uden Samtykke af denne Stat, rejses for dansk Domstol om Fordringer, der angaar:

1) dens Krigsskibe, eller andre Skibe, som den ejer eller anvender i Søfart, og som den, da Fordringen opstod, udelukkende benyttede i ikke kommerciel Statstjeneste.
2) Ladninger som tilhører den og føres paa et Skib som nævnt under 1.
3) Ladninger som tilhører den og føres paa et Handelsskib i et ikke kommercielt Statsøjemed, medmindre Fordringen angaar Erstatning for Sammenstød eller anden Søulykke, Bjærgeløn eller Havaribidrag eller grunder sig paa en Aftale vedkommende Ladningen.

§ 2.

Fra Arrest, Beslag og Udlæg her i Riget undtages:

Norsk Utkast

till lov om gjennemførelse av den internasjonale overenskomst av 10. april 1926 om immunitet for statsskib.

§ 1.

Søksmål mot en fremmed stat som har sluttet sig til den internasjonale overenskomst av 10. april 1926 om immunitet for statsskib, kan ikke uten samtykke av denne stat reises for norsk domstol om fordringer som vedkommer:

1. dens krigsskib, eller andre skib som den eier eller nytter i sjøfart, og som den utelukkende anvendte i ikke kommerciell statstjeneste, da fordringen opstod;
2. ladninger som tilhører den, når de føres på et sådant skib;
3. ladninger som tilhører den, når de føres på et handelsskib i et ikke kommercielt statsøiemed, medmindre fordringen angår erstatning for sammenstøt eller annen sjøulykke, bergelønn eller havaribidrag eller grunner sig på en avtale vedkommende ladningen.

§ 2.

Fra arrest, beslag og utlegg her i riket undtas:

1. fartyg och last, som avses i 1 § nummer 1 och 2;

2. fartygslast, som tillhör stat, varom i 1 § förmäles, och forslas å handelsfartyg för annat statsändamål än affärsdrift;

3. annat fartyg, som sådan främmande stat äger eller nyttjar i sjöfart, samt annan fartygslast, tillhörig sådan stat, därest Konungen så förordnat på grund av förklaring, som den främmande staten jämlikt art. 7 i ovannämnda konvention avgivit under krigstid.

Yrkas upphävande av kvarstad, skingringsförbud eller annan handräckningsåtgärd i fråga om fartyg, som den främmande staten äger eller nyttjar i sjöfart, eller i fråga om sådan stat tillhörig fartygslast, skall genom utrikesdepartementets förmedling framlagt intyg av den främmande statens diplomatiska representant i Sverige utgöra bevis att fartyget eller lasten omfattas av bestämmelserna i nummer 1 och 2.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

---

1) Skibe og Ladninger som nævnt i § 1 Nr. 1 og 2.
2) Ladninger, der tilhører en Stat som nævnt i § 1, og som føres paa et Handelsskib i et ikke kommercielt Statsøjemed.
3) Andre Skibe, der ejes eller anvendes i Søfart af en saadan Stat, og Ladninger, der tilhører den, for saa vidt vedkommende Stat har givet den i Artikel 7 i den internationale Overenskomst af 10. April 1926 om Immunitet for Statsskibe nævnte Meddelelse.

Kræves Arrest, Beslag eller Udlæg ophævet, gælder en ved Udenrigsministeriets Mellemkomst fremsendt Bevidnelse fra den fremmede Stats diplomatiske Repræsentant som Bevis for, at Skibet eller Ladningen gaar ind under Nr. 1 eller 2.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft fra den Tid, Kongen bestemmer.

1. skib og ladninger som nevnt i § 1 under 1 og 2;
2. ladninger som tilhører en stat som nevnt i § 1, når de føres på et handelsskib i et ikke kommercielt statsøiemed;
3. andre skib som en sådan stat eier eller nytter i sjøfart, og ladninger som tilhører den, når Kongen efter meddelelse fra den fremmede stat i henhold til artikkel 7 i den internasjonale overenskomst av 10. april 1926 om immunitet for statsskib har truffet bestemmelse om utleggsfrihet for dem.

Kreves arrest, beslag eller utlegg ophevet, gjelder en ved Utenriksdepartementets mellemkomst tilveiebragt bevidnelse fra den fremmede stats diplomatiske representant som bevis for at skibet eller ladningen går inn under nr. 1 eller 2.

§ 3.

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 9 december 1937.

Närvarande:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet den 25 oktober 1937 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 8 oktober 1937, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av utrikesrådet Folke Malmar.

Förslaget föranledde ej annan *lagrådets* erinran än som framgår av följande vid 1 § avgivna yttrande:

För att uttrycka den regel, som gives i första stycket, synes med fördel kunna — på sätt som skett i fråga om andra stycket — användas den negativa form, vilken här blir att föredraga av hänsyn till att paragrafens innehåll åtminstone delvis icke medför någon ändring i gällande rätt. Vidtages sådan omformulering, kunna de båda styckena lämpligen sammanföras till en punkt.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 december 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet och tillförordnade chefen för utrikesdepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 9 december 1937 avgivna utlåtande över det den 8 oktober 1937 till lagrådet remitterade förslaget till *lag med vissa bestämmelser om främmande statsfartyg m. m.*

Med förmälan att lagrådet mot förslaget framställt allenast en erinran av formell natur, vilken syntes böra iakttagas, samt under åberopande av vad föredraganden anfört till statsrådsprotokollet den 8 oktober 1937, hemställer föredraganden att Kungl. Maj:t måtte genom proposition *dels* äska riksdagens godkännande av den i nämnda statsrådsprotokoll omförmälda internationella konventionen rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter jämte tilläggsprotokoll, *dels ock* jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga berörda lagförslag efter jämkning därav på sätt lagrådet förordat.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.